

Mededeelingen van de Nederlandsche Boschbouwvereniging

VERSLAG VAN DE EXCURSIE IN DE BOSCH- WACHTERIJ „SCHOORL" OP 17 MEI 1930.

Een korte wandeling door een der mooiste gedeelten van het Bergerbosch, waar o.a. de reigerkolonie wordt bezichtigd, brengt de deelnemers van Bergen naar den ingang van het Schoorlsche duin. De heer v a n D i s s e l, Directeur van het Staatsboschbeheer, heet het gezelschap hier welkom.

Doordat Prof. J. v a n B a r e n en Prof. J e s w i e t zich bereid verklaarden hun medewerking bij de excursie te verleenen, werd, in aansluiting op de lezingen van den vorigen avond, aan de geologische en botanische vraagstukken van het duingebied bijzonder de aandacht gewijd. Verschillende diepe bodemprofielen werden bezichtigd en de denkbeelden over het ontstaan van het duinlandschap en zijn flora uitvoerig uiteengezet. Duidelijk teekenden zich in de bodemprofielen af de perioden van rust, waarin zich plantengroei kon ontwikkelen en de perioden van verstuiwing, waarin het landschap weder door stuifzand bedolven werd. Zeer belangwekkend was de botanische analyse van een veenmonster, rustend op schierzand, op ± 1.5 m diepte in het Asjesveld, welk monster door Prof. W e b e r op verzoek van Prof. v a n B a r e n was onderzocht. In het monster werden vrij veel door het vuur verkoolde dunne takjes van berk gevonden. „Es liegt eine limnische Bildung vor, entstanden in einem Gewässer, in dem sich eingeschwemmte Pflanzentrümmer mit Dünensand mischten. Birken wuchsen in der Nähe. Ob auch die Hasel, ist ungewisz". Wel werd veel stuifmeel van *Corylus* gevonden. Vermoedelijk is de laag gevormd in het einde van het boreale of in het begin van het atlantische gedeelte van het postglaciale tijdvak.

Voor de kennis van het ontstaan van ons duingebied zou het van veel belang zijn indien meer tijd en geld beschikbaar waren voor het verrichten van volledige, nauwkeurige onderzoeken van dergelijke profielen.

De wandeling door de duinen leidde door verschillende oudere en jongere opstanden, waarbij twee groote groepen kunnen worden onderscheiden, namelijk de oudere bosschen

afkomstig van de proeven van Staring en de jonge duinbeplantingen.

Staring had de vaste overtuiging dat onze duinen goed groeiende bosschen zouden kunnen dragen en heeft in tal van geschriften deze meening krachtig verdedigd. In 1863 werd hij door de regeering gemachtigd proeven met het beplanten der duinen onder Schoorl te nemen. Hij gebruikte daarbij voornamelijk grove-den, zee-den en Oostenrijksche den. Ten deele werd het zaad direct in de duinen uitgezaaid, ten deele werden in een bij het duin gelegen kweekkerij eerst jonge planten gekweekt. Den zee-den gebruikte hij voornamelijk als beschutting van grove-den. Hij had van deze houtsoort geen groote verwachtingen en meende dat zij reeds op jeugdigen leeftijd ten behoeve der andere houtsoorten zou moeten worden omgehakt.

De proeven zijn in 1871 beëindigd, omdat de Minister van oordeel was, dat zij mislukt waren. Hoe betreuenswaardig dat geweest is, bewijzen de van die proeven overgebleven bosschen, die nog wel onder de meest ongunstige omstandigheden — verwaarloozing, geen dunning, houtdiefstal, beschadiging door wild, brand, enz. — zijn opgegroeid. Zij zijn van groote beteekenis geweest voor alle latere duinbebossching.

Wanneer men bedenkt dat de Schoorlsche duinen door de tijdgenooten van Staring geschilderd werden als „een tooneel van akelige woestheid, een beeld van armoede, verwaarloozing en dood" (van Eeden 1875), dat Staring geïnwerkt heeft toen er nog geen ervaring op het gebied van duinbebossching in ons land was opgedaan, dat hij moest werken met volkomen ongeschoold personeel en allerlei tegenwerking ondervond, dan beseft men ten volle, van welke groote beteekenis zijn werk is geweest.

Verschillende van deze oudere bosschen werden bezichtigd. Eenige zijn reeds onderzaaid met verschillende loofhoutsoorten, waarbij verschillende systemen zijn beproefd als volledige bezaaiing, bezaaiing van strooken en in voortjes.

Onder de eigenaardige flora der oudere bosschen moet de thans veelvuldig voorkomende dennenorchis, *Goodyera* repens genoemd worden. Een mooi boschbeeld gaf een opstand in grove-den en zee-den die onderplant was met zilverspar.

Het middagmaal werd genuttigd in de schaduw van het Groote bosch, dat zijn ontstaan aan Staring dankt.

Na de proeven van Staring lag het werk der duinbebossching te Schoorl stil tot 1894. In dat jaar is het hervat en sedert onafgebroken voortgezet.

Van deze jonge beplantingen werd uitsluitend het oudste gedeelte bezichtigd; de beschikbare tijd liet niet toe ook de jongere dennenbeplantingen, eikelbezaaiingen, enz. te bezoeken.

Gedurende de wandeling konden een groot aantal der algemeen gebruikelijke en van de meer proefsgewijze aangeplante houtsoorten worden bezichtigd, Oostenrijksche- en Corsicaansche den, zee-den, berg-den, *P. rigida*, *P. banksiana*, *Picea alba* en *Menziesii*, zilverspar, eik, beuk, berk, prunus en zoovele andere. In de Lovinklaan trof de goede groei der eiken tusschen Corsicaansche dennen.

Duidelijk kwam naar voren het verschil in groei op de N.O.- en de Z.-W.-hellingen. De eerste zijn meer beschut tegen zon en wind en drogen minder uit, zoodat de planten zich beter kunnen ontwikkelen. Op verschillende plaatsen was het voordeel van goede grondbewerking zichtbaar. In 't algemeen wordt in het Schoorlsche duin met het spitten van voortjes volstaan, niet alleen met 't oog op de hooge kosten van de volle grondbewerking, doch ook op die van de volledige vastlegging, die daardoor noodzakelijk wordt. Geplant worden hoofdzakelijk twee-jarige dennen, (meest Oostenrijksche en Corsicaansche). Het zaad wordt in een nabij het duin gelegen kweekkerij uitgezaaid, de jonge planten worden één maal verspeend.

Langs den Staringsweg werd op één der hoogste punten de natuurlijke bezaaiing van zee-den, nabij enkele oude exemplaren, getoond.

Op den terugweg naar Schoorl kon van het prachtige uitzicht over het beboschte duin op de vruchtbare Hollandsche weilanden worden genoten. De duinen, die zich hier tot 50 en 60 meter boven A.P. verheffen, eindigen plotseling met steile hellingen, die met goed groeiend bosch overdekt zijn. Het eikenhout op die hellingen is al zeer oud. Ongeveer 1828 heeft Gevers van Endegeest die ook proeven met beplanting heeft genomen, het plaatselijk laten aanvullen.

Van Schoorl begaf men zich per autobus naar Bergen, waar vanwege het Staatsboschbeheer ververschingen werden aangeboden.